

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้างเป็นโครงการที่เสนอให้ก่อสร้าง เพื่อช่วยแก้ไขและบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และเกษตรกรรมของราษฎรในพื้นที่ตำบลป่าแดดและพื้นที่ใกล้เคียง กรมชลประทาน โดยสำนักงานชลประทานที่ 2 ได้ตรวจสอบสภาพภูมิประเทศ และการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่าบริเวณดังกล่าวมีศักยภาพสามารถสร้างอ่างเก็บน้ำได้ จึงเริ่มสำรวจและจัดทำแผนที่ภูมิประเทศตลอดจนประสานงานและประชุมชี้แจงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงฝ่ายท้องถิ่นและราษฎรเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อโครงการ

ตำบลป่าแดดเป็นหนึ่งใน 7 ตำบล ของอำเภอแม่สรวยที่มีพื้นที่ปกครองครอบคลุม 228 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 142,500 ไร่ ประกอบด้วย 22 หมู่บ้าน 2,843 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 11,844 คน (ข้อมูลกรมปกครอง 2560) พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรมีเพียงประมาณ 49,366 ไร่ อยู่บริเวณที่ราบเชิงเขาติดลำน้ำแม่ลาว พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับลูกเนิน โดยในพื้นที่ 228 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 182 ตารางกิโลเมตร โดยมีห้วยแม่ตาช้างไหลลงมาบรรจบกับน้ำแม่ลาว บริเวณ หมู่ 7 บ้านดอนสลี

สถานการณ์น้ำในแต่ละปีประสบภาวะฝนทิ้งช่วงและความแห้งแล้ง ทั้งในเขตพื้นที่ชลประทานและนอกเขตชลประทานพื้นที่การเกษตรทั้ง 7 ตำบล ของอำเภอแม่สรวย รวม 110 หมู่บ้าน ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำที่ยาวนาน ทางอำเภอต้องจัดงบประมาณฉุกเฉิน จำนวน 1 ล้านบาท เพื่อแก้ไขโดยการจัดหากระสอบทราย เพื่อกั้นน้ำในลำน้ำเป็นช่วงๆ ในปี พ.ศ. 2557 เกิดภาวะแห้งแล้งในพื้นที่จังหวัดเชียงรายเป็นวงกว้างทางจังหวัดเชียงรายประกาศเขตภัยพิบัติแล้ง ทั้ง 18 อำเภอ 91 ตำบล 834 หมู่บ้าน รวม 70,258 ครัวเรือน ประชากร 174,813 คน และล่าสุดในปี พ.ศ. 2559 ปริมาณน้ำในเขื่อนแม่สรวย ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงรายมีปริมาณน้ำเก็บกักอยู่เพียงร้อยละ 20 ของปริมาณน้ำเก็บกักรวม 73 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งผลให้พื้นที่ชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ลาว ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ รวมไปถึงน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคของอำเภอแม่สรวย

สำหรับปัญหาอุทกภัย ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ในเขตพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เกิดสภาวะน้ำป่าไหลหลาก ซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณน้ำที่หลากมาจากดอยนางแก้ว ลงมาที่ห้วยแม่ตาช้าง ล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ 8 หมู่บ้านของตำบลป่าแดด บางส่วนของตำบลศรีถ้อย และตำบลแม่พริก พื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วมสูงมากกว่า 1 เมตร รวมไปถึงถนน บ้านเรือนราษฎรที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ราษฎรตำบลป่าแดดซึ่งประสบปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยได้รวมตัวก่อตั้งเป็นกลุ่มชลประทานชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้าเท่าที่จะทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลไกที่จะช่วยในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คือ การมีแหล่งน้ำที่สามารถเก็บกักน้ำที่พอเพียงสำหรับพื้นที่การเกษตรที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ รวมไปถึงการบริหารจัดการลดความรุนแรงของน้ำป่าไหลหลากที่จะส่งผลให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นลดลงไปอย่างมีนัยสำคัญด้วย

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางที่มีความจุเก็บกักน้ำ 32.00 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำให้แก่พื้นที่รับประโยชน์ 17,200 ไร่ รวมทั้งเป็นแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับการอุปโภค-

บริโภค และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ อย่างไรก็ตามพื้นที่โครงการบางส่วน ได้แก่ พื้นที่ห้วยนางและอ่างเก็บน้ำไม่รวมพื้นที่ระบบส่งน้ำ จำนวน 1,696-2-37 ไร่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ลาวฝั่งซ้าย จำนวน 1,595-1-12 ไร่ โดยอยู่ในพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เพิ่มเติม (Zone C) จำนวน 881-3-37 ไร่ อยู่ในเขตป่าเศรษฐกิจ (Zone E) จำนวน 730-1-71 ไร่ และป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าแม่ลาว 101-1-25 ไร่ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 เรื่องการทบทวนการกำหนดประเภทและขนาดโครงการของหน่วยงานรัฐที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม (13 กันยายน 2537) โครงการเขื่อนกักเก็บน้ำหรืออ่างเก็บน้ำที่มีพื้นที่โครงการอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตั้งแต่ 500 ไร่ ขึ้นไป จะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งประกอบการอนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้เพื่อก่อสร้างโครงการ ต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 8/2563 เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2563 ซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีมติให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย ของกรมชลประทาน และคณะรัฐมนตรี (ครม.) อนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย กรอบวงเงินงบประมาณ 1,325.28 ล้านบาท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จะเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคของราษฎรในฤดูแล้ง ช่วงบรรเทาอุทกภัยในฤดูฝนและสามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ อนุรักษ์สัตว์น้ำ และรักษาสภาพต้นน้ำลำธารฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ กรมชลประทานได้เริ่มดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าแดด บางส่วนของตำบลศรีถ้อย และบางส่วนของตำบลแม่พริก ของอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย รวมพื้นที่รับประโยชน์ 17,200 ไร่
- 2) เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคของหมู่บ้านในตำบลป่าแดด ตำบลศรีถ้อย และตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 3) เพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำและแหล่งประมงน้ำจืดสำหรับเป็นอาหารให้แก่ประชาชนในบริเวณพื้นที่โครงการและใกล้เคียง
- 4) เพื่อเสริมความมั่นคงของปริมาณน้ำในลำห้วยแม่ตาช้างโดยเฉพาะช่วงฤดูแล้ง โดยการปล่อยน้ำที่จะรักษาสภาพลำน้ำและเสริมการเพาะปลูกของราษฎรที่อยู่ริมลำน้ำ

1.3 วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงาน

- 1) เพื่อติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ
- 2) เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติตามมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้อง

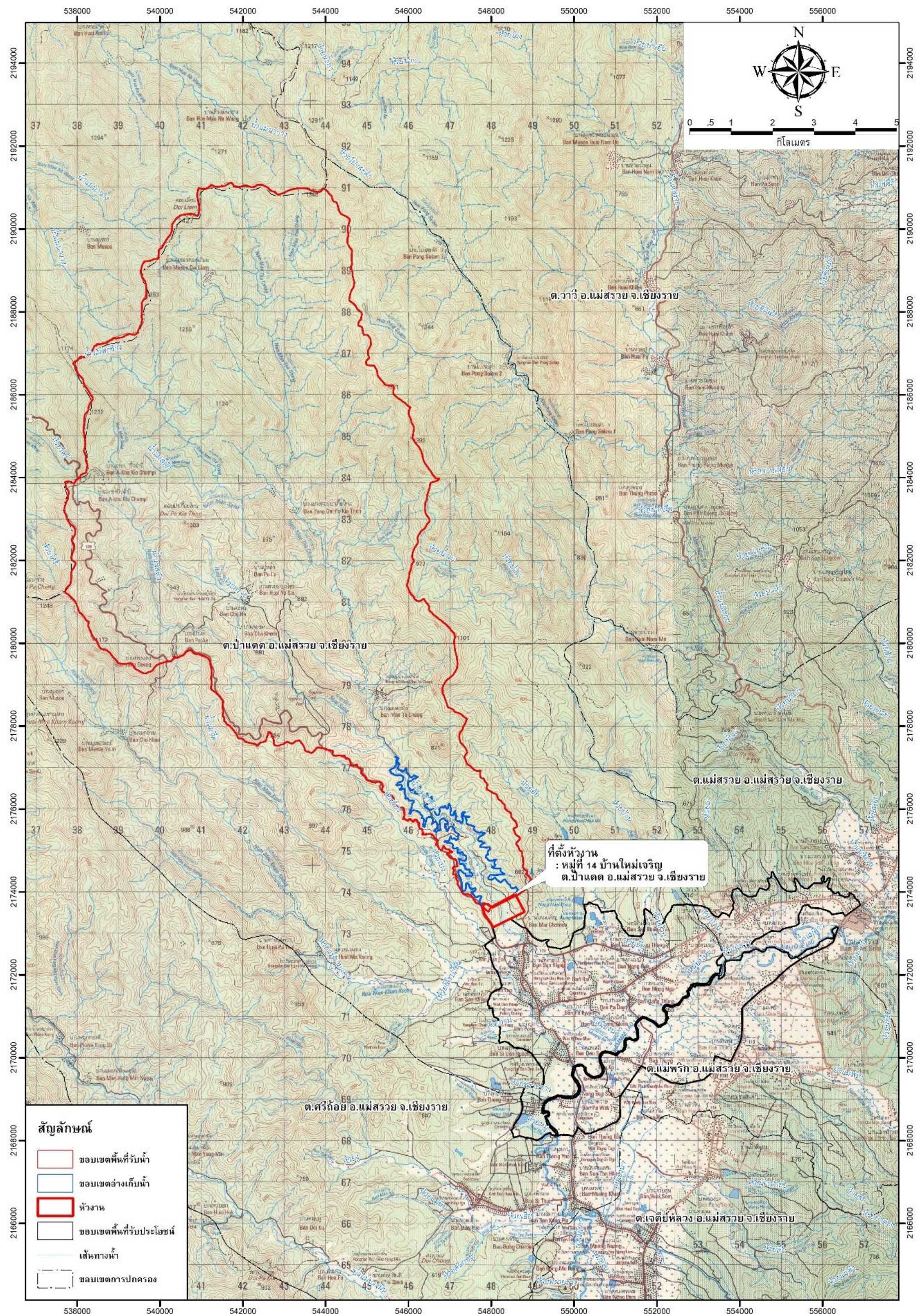

3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบที่สามารถนำไปใช้ได้เชิงปฏิบัติ เพื่อเป็นการส่งเสริมผลกระทบทางบวกให้มีมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันหากพบว่าโครงการจะก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ จะเสนอมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นการป้องกันหรือช่วยลดระดับความรุนแรงของผลกระทบทางด้านลบดังกล่าวของโครงการ

1.4 สรุปลักษณะโครงการ

1.4.1 ที่ตั้งโครงการและการเดินทางเข้าสู่พื้นที่โครงการ

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้างมีที่ตั้งห้วงงานอยู่ที่หมู่ 14 บ้านใหม่เจริญ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย หรือที่พิกัด 47QNB482-737 ตามแผนที่ของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1:50,000 ระวาง 4848 II ชุด L7018 หรือตามพิกัดภูมิศาสตร์ที่ละติจูด (Latitude) ที่ $19^{\circ}-39'-29''$ เหนือ และลองจิจูด (Longitude) ที่ $99^{\circ}-27'-35''$ ตะวันออก ปิดกั้นลำห้วยแม่ตาช้าง ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของน้ำแม่ลาว โดยอยู่ห่างจากอำเภอแม่สรวยมาทางทิศตะวันตก แสดงดังรูปที่ 1.4.1-1

รูปที่ 1.4.1-1 แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย

1.4.2 รายละเอียดองค์ประกอบโครงการ

1) อ่างเก็บน้ำ

พื้นที่รับน้ำ	100.80	ตารางกิโลเมตร
ความยาวลำน้ำจากต้นน้ำถึงหัวงาน	24.00	กิโลเมตร
ความลาดเทเฉลี่ย	1:49	
ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี	1,283.53	มิลลิเมตร
ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยต่อปี	39.92	ล้านลูกบาศก์เมตร
ปริมาณตะกอน	6,952.79	ตัน/ปี
ระดับน้ำสูงสุด	+520.52	เมตร (รทก.)
ระดับน้ำเก็บกัก	+519.00	เมตร (รทก.)
ระดับน้ำต่ำสุด	+497.00	เมตร (รทก.)
ระดับท้องน้ำ	+483.00	เมตร (รทก.)
ความจุอ่างฯ ที่ระดับน้ำสูงสุด	36.00	ล้านลูกบาศก์เมตร
ความจุอ่างฯ ที่ระดับน้ำเก็บกัก	32.00	ล้านลูกบาศก์เมตร
ความจุอ่างฯ ที่ระดับน้ำต่ำสุด	1.40	ล้านลูกบาศก์เมตร
พื้นที่อ่างฯ ที่ระดับสูงสุด	1,375	ไร่
พื้นที่อ่างฯ ที่ระดับเก็บกัก	1,281	ไร่
พื้นที่อ่างฯ ที่ระดับน้ำต่ำสุด	250	ไร่

2) เขื่อนและอาคารประกอบ

1) เขื่อน

ชนิดของเขื่อน	เขื่อนดิน แบบ Zone Type	
ความกว้างสันเขื่อน	10.00	เมตร
ความยาวสันเขื่อน	657.00	เมตร
ความสูงเขื่อน	42.00	เมตร
Slope ด้านเหนือน้ำ	1:3.5	
Slope ด้านท้ายน้ำ	1:3.0	
ปริมาตรดินถมตัวเขื่อน	1.58	ล้านลูกบาศก์เมตร
ระดับสันเขื่อน	+525.00	เมตร (รทก.)

2) อาคารประกอบ

(1) อาคารทางระบายน้ำล้น

อาคารทางระบายน้ำล้นตั้งอยู่ฝั่งขวาของตัวเขื่อนเป็นแบบ Side Channel Spillway มีรายละเอียดของอาคารทางระบายน้ำล้นดังนี้

ชนิดอาคาร	แบบ Side Channel Spillway	
ระดับสันอาคาร	+519.00	เมตร (รทก.)
ระดับน้ำสูงสุด	+520.52	เมตร (รทก.)
ความยาว	70.00	เมตร
ความยาวของรางเท	106.35	เมตร

Slope ของรางเท	1:3.0	
สามารถระบายน้ำในรอบ 500 ปี	259.50	ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(2) อาคารท่อน้ำลงลำน้ำเดิม

เป็นแบบท่อ Steel Liner ตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของตัวเขื่อน มีรายละเอียดของอาคารดังนี้

ลักษณะ	ท่อน้ำ Steel Liner	
ระดับหลังท่อ	+491.50	เมตร (รทก.)
เส้นผ่าศูนย์กลาง	2.00	เมตร
ความยาวท่อ	276.55	เมตร

อาคารท่อน้ำลงลำน้ำเดิมจะทำหน้าที่ส่งน้ำเข้าสู่ระบบท่อน้ำชลประทานอีกหน้าที่หนึ่งด้วย

3) พื้นที่ห้วงงานของโครงการ

พื้นที่ห้วงงานของโครงการ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ที่จะก่อสร้างเขื่อนและอาคารประกอบ รวมถึงบริเวณพื้นที่ที่เตรียมไว้สำหรับเป็นที่ทำการบ้านพักเจ้าหน้าที่ แค้มป์คนงาน และที่กองวัสดุในระหว่างการก่อสร้าง สำหรับพื้นที่ที่กั้นเป็นพื้นที่ห้วงงานนับตั้งแต่แนวศูนย์กลางเขื่อนลงมาด้านท้ายน้ำ (ด้านเหนือน้ำจากแนวศูนย์กลางเขื่อนกันเป็นพื้นที่อ่างเก็บน้ำ) โดยขอบเขตพื้นที่ห้วงงานด้านฝั่งขวา (หันหน้าตามทิศทางการไหลของน้ำ) จรดกับทางหลวงหมายเลข 109 ด้านท้ายน้ำกันพื้นที่จนถึงจุดบรรจบทางระบายน้ำจากท่อน้ำ (Outlet) ลงสู่แม่ตาช้าง และด้านฝั่งซ้ายของตัวเขื่อนกันห่างจากตัวเขื่อนออกไปประมาณ 100 เมตร เพื่อความปลอดภัยของตัวเขื่อน สำหรับพื้นที่ที่เตรียมไว้เป็นที่ทำการบ้านพักเจ้าหน้าที่ แค้มป์คนงาน และที่กองวัสดุในระหว่างการก่อสร้าง กำหนดไว้บริเวณทางเข้าห้วงงานติดกับทางหลวงหมายเลข 109 จำนวนรวมทั้งหมดประมาณ 20 ไร่ ใช้เป็นที่ทำการบ้านพักและแค้มป์คนงาน รวมถึงจัดกองวัสดุก่อสร้างซึ่งห่างจากน้ำแม่ตาช้างไม่ต่ำกว่า 100 เมตร รวมพื้นที่ห้วงงานประมาณ 255 ไร่

4) ถนนเข้าห้วงงาน

ถนนเข้าห้วงงานเป็นถนนที่ใช้ในการลำเลียงวัสดุเพื่อการก่อสร้างเขื่อนและอาคารประกอบในระหว่างการก่อสร้าง รวมถึงใช้เป็นเส้นทางในการเข้าดำเนินการบำรุงรักษาตัวเขื่อนและอาคารประกอบในช่วงระยะดำเนินการ สำหรับโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้างพิจารณาใช้แนวถนนที่มีอยู่เดิมในปัจจุบัน ซึ่งมีสภาพเป็นถนนลูกรังแยกจากทางหลวงหมายเลข 109 บริเวณ กม. ที่ 9+820 ความกว้างถนนเดิมประมาณ 6.00 เมตร ดำเนินการปรับปรุงโดยลาดยางผิวจราจรกว้าง 2 ช่องทาง ช่องทางละ 2 เมตร ไหล่ทางข้างละ 1.00 เมตร เชื่อมต่อจนถึงทางเข้าอีกช่องทางหนึ่งที่ กม.10+375 ของทางหลวงหมายเลข 109 รวมระยะทางถนนเข้าห้วงงานทั้งหมด 1,000 เมตร

5) ถนนทดแทน

ปัจจุบันถนนที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมจากตำบลป่าแดดไปยังหมู่ 18 บ้านแม่ตาช้าง สภาพเป็นถนนลูกรัง ความกว้างประมาณ 4 เมตร โดยแยกจากทางหลวงหมายเลข 109 ที่ประมาณ กม.12+500 เมื่อมีโครงการจะถูกน้ำท่วมเป็นระยะทางประมาณ 2.50 กิโลเมตร จึงต้องดำเนินการก่อสร้างถนนทดแทน ซึ่งพิจารณาจากเส้นทางคมนาคมเส้นทางอื่นๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยเลือกถนนที่ตัดแยกจากทางหลวงหมายเลข 109 ประมาณ กม.ที่ 13+500 เป็นถนนเดิม มีสภาพเป็นถนนลูกรังกว้าง 4 เมตร จากปากทางจนถึงตลิ่งห้วยแม่ตาช้าง โดยไม่ต้องดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างสะพาน คสล. กว้าง 6 เมตร ยาวประมาณ 180 เมตร เพื่อเชื่อมต่อตลิ่งฝั่งซ้าย ซึ่งต้องก่อสร้างถนนทดแทนเลียบบขอบอ่าง ที่ระดับน้ำสูงสุด ระยะทางประมาณ 800 เมตร จนเชื่อมต่อแนวถนนเดิม

6) พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง รวมทั้งหมด 17,200 ไร่ ครอบคลุมเขตปกครองตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลแม่สรวย ตำบลศรีถ้อย และตำบลแม่พริก ของอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีราษฎรที่ได้รับประโยชน์รวม 4,775 ครอบครัว แบ่งพื้นที่รับประโยชน์ออกเป็น 4 พื้นที่ ได้แก่

1) พื้นที่ฝายห้วยบ่อส้ม พื้นที่รับประโยชน์ 4,495 ไร่ มีระบบส่งน้ำเดิมแบบโน้มถ่วงที่เป็นคลองเปิดที่ใช้งานได้ ทั้งนี้ต้องปรับปรุงระบบคูน้ำเดิม ซึ่งปัจจุบันเป็นคลองดินให้มีประสิทธิภาพ การส่งน้ำเพิ่มขึ้น โดยการดาดคอนกรีตและก่อสร้างคูน้ำรูปตัวยูเพิ่มเติม ระยะทางการปรับปรุงระบบเหมืองส่งน้ำความยาวรวมประมาณ 7.66 กิโลเมตร

2) พื้นที่ฝายหลวง พื้นที่รับประโยชน์ 1,450 ไร่ มีระบบส่งน้ำเดิมแบบโน้มถ่วงที่ยังใช้งานได้ ทั้งนี้ต้องปรับปรุงระบบคูน้ำเดิมให้มีประสิทธิภาพการส่งน้ำเพิ่มมากขึ้น โดยการดาดคอนกรีต รวมถึงการก่อสร้างคูน้ำรูปตัวยูเพิ่มเติม ระยะทางการปรับปรุงระบบเหมืองฝายเดิมความยาวรวม 5.81 กิโลเมตร

3) พื้นที่เปิดใหม่ฝั่งซ้าย พื้นที่รับประโยชน์ 5,955 ไร่ ส่งน้ำด้วยระบบท่อส่งน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางท่อตั้งแต่ 1.00 เมตร ถึง 0.60 เมตร ความยาวท่อทั้งหมด 15.93 กิโลเมตร

4) พื้นที่เปิดใหม่ฝั่งขวา พื้นที่รับประโยชน์ 5,300 ไร่ ส่งน้ำด้วยระบบท่อส่งน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางท่อตั้งแต่ 0.80 เมตร ถึง 0.60 เมตร ความยาวท่อทั้งหมด 9.73 กิโลเมตร

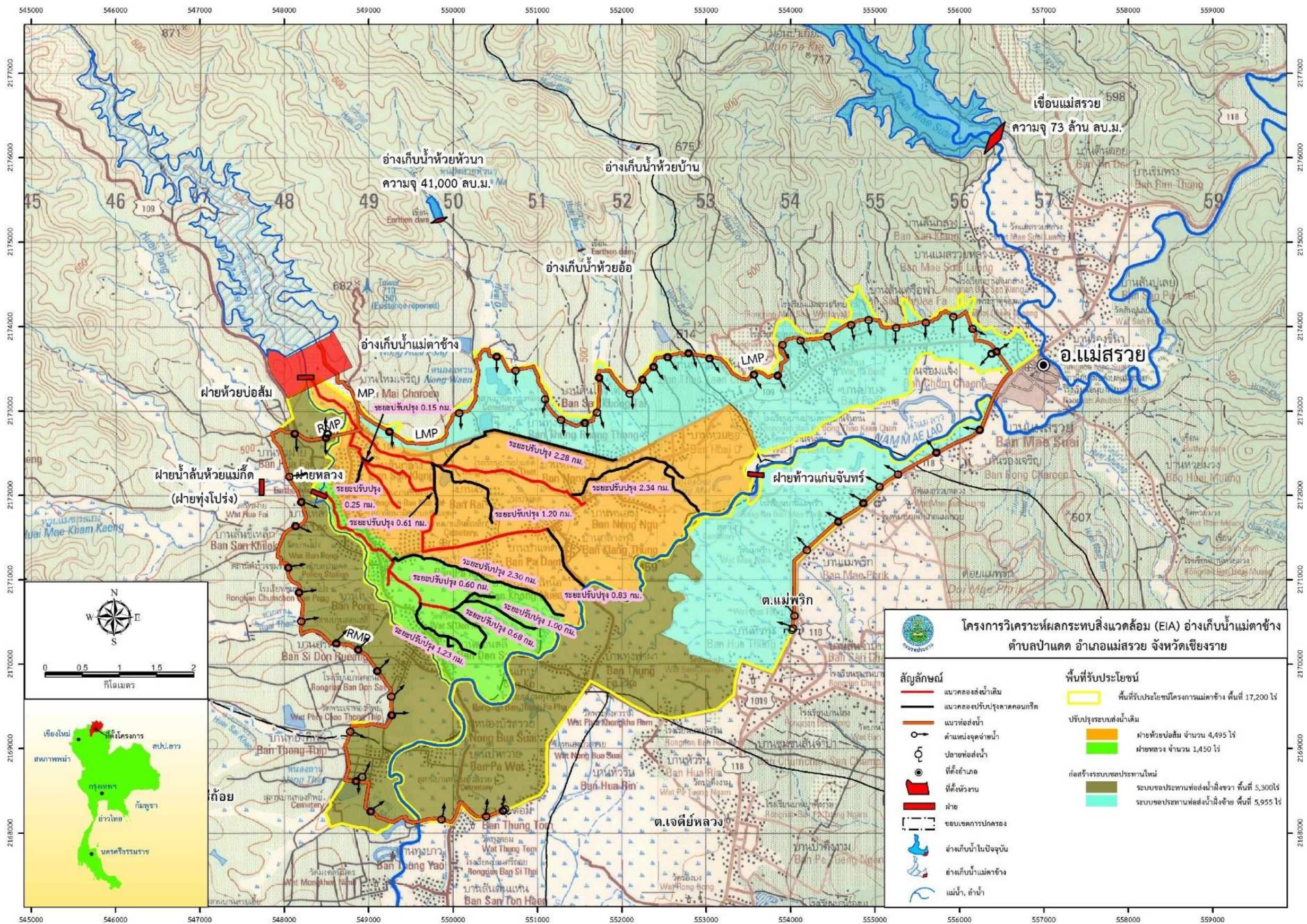
7) ระบบส่งน้ำชลประทาน

(1) รายละเอียดการออกแบบระบบส่งน้ำชลประทานเบื้องต้น

ระบบส่งน้ำชลประทานของโครงการ (แสดงดังรูปที่ 1.4.7-1) ประกอบไปด้วยรูปแบบการส่งน้ำ 2 รูปแบบ ได้แก่

1) ส่งน้ำลงลำน้ำเดิม โดยผ่านอาคารท่อส่งน้ำลงลำน้ำเดิมซึ่งส่งให้พื้นที่ชลประทานของฝายห้วยบ่อส้มและฝายหลวง โดยฝายห้วยบ่อส้มมีพื้นที่ชลประทาน 3,415 ไร่ และฝายหลวงมีพื้นที่ชลประทาน 1,145 ไร่ ซึ่งทั้ง 2 ฝายมีระบบส่งน้ำค่อนข้างสมบูรณ์แล้ว โดยมีทั้งเหมืองส่งน้ำดาดคอนกรีตรูปสี่เหลี่ยมคางหมูและรูปตัวยูผสมกัน แต่ก็ยังคงมีคลองดินที่ยังไม่ได้ทำการดาดคอนกรีตอีกบางส่วน เพื่อให้ระบบส่งน้ำของทั้ง 2 ฝายมีประสิทธิภาพในการส่งน้ำมากขึ้น ที่ปรึกษาจึงได้พิจารณาออกแบบปรับปรุงคลองส่งน้ำที่เป็นคลองดินให้เป็นคลองคอนกรีตทั้งหมด โดยออกแบบเป็นคลองคอนกรีตรูปตัวยู มีความยาวคลองที่จะต้องปรับปรุงรวมประมาณ 13.47 กิโลเมตร แบ่งเป็นเหมืองของฝายห้วยบ่อส้ม 7.66 กิโลเมตร และเหมืองของฝายหลวง 5.81 กิโลเมตร

2) ส่งน้ำด้วยท่อส่งน้ำโดยผ่านอาคารท่อส่งน้ำลงลำน้ำเดิม โดยที่ปรึกษาได้วางแผนท่อส่งน้ำประธาน (MP) โดยวางแผนท่อประธานออกจากตัวเขื่อนทางฝั่งซ้าย มีระยะท่อส่งน้ำประมาณ 0.93 กิโลเมตร จะมีท่อแยกออกเป็นท่อสายซอย LMP (ท่อสายซอยฝั่งซ้าย) และท่อสาย RMP (ท่อสายซอยฝั่งขวา) โดยมีท่อแยกย่อยต่างๆ โดยท่อส่งน้ำชลประทานมีความยาวท่อส่งน้ำทั้งสิ้น 26.59 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 8,305 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ฝั่งซ้ายมีพื้นที่ 4,155 ไร่ มีระยะท่อส่งน้ำประมาณ 15.93 กิโลเมตร และท่อแยกไปส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ฝั่งขวาก็ 4,150 ไร่ มีระยะท่อส่งน้ำประมาณ 9.73 กิโลเมตร รวมพื้นที่ชลประทานทั้งหมด 8,305 ไร่ สำหรับพื้นที่ชลประทานของโครงการ มีรายละเอียดของระบบส่งน้ำชลประทานดังนี้

รูปที่ 1.4.7-1 โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

- พื้นที่ชลประทานเดิม 4,560 ไร่
 - ก) พื้นที่ชลประทานฝายห้วยบ่อส้ม
 - พื้นที่รับประโยชน์ 4,495 ไร่
 - พื้นที่ชลประทาน 3,415 ไร่
 - ต้องปรับปรุงเหมืองส่งน้ำเดิมประมาณ 7.66 กิโลเมตร
 - ข) พื้นที่ชลประทานฝายหลวง
 - พื้นที่รับประโยชน์ 1,450 ไร่
 - พื้นที่ชลประทาน 1,145 ไร่
 - ต้องปรับปรุงเหมืองส่งน้ำเดิมประมาณ 5.81 กิโลเมตร
- พื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ 8,305 ไร่
 - ก) พื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ฝั่งซ้าย
 - พื้นที่รับประโยชน์ 5,955 ไร่
 - พื้นที่ชลประทาน 4,155 ไร่
 - ก่อสร้างท่อส่งน้ำชลประทานความยาวรวม 15.93 กิโลเมตร
 - ข) พื้นที่ชลประทานเปิดใหม่ฝั่งขวา
 - พื้นที่รับประโยชน์ 5,300 ไร่
 - พื้นที่ชลประทาน 4,150 ไร่
 - ก่อสร้างท่อส่งน้ำชลประทานความยาวรวม 9.73 กิโลเมตร

1.5 แผนการก่อสร้างโครงการ

แผนงานก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย รายละเอียดแสดงดังรูปที่ 1.5-1 และตารางที่ 1.5-1

- งานก่อสร้างทำนบกั้นดินและอาคารประกอบ เป็นเขื่อนดิน Zone Type ขนาดสันทำนบกว้าง 10.00 เมตร ความยาวสันเขื่อน 657.00 เมตร สูง 42.00 เมตร ความจุที่ระดับน้ำเก็บกักประมาณ 32.00 ล้านลูกบาศก์เมตร ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2567 – 2569
- งานก่อสร้างอาคารท่อส่งน้ำลงลำน้ำเดิม ระบบส่งน้ำแบบท่อ Steel Liner ตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของตัวเขื่อน ขนาด 1.5 เมตร ยาว 276.55 เมตร ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2567 – 2568
- งานก่อสร้างอาคารระบายน้ำล้น ชนิดอาคารแบบ Side channel spillway ระดับสันอาคาร +519.00 เมตร (รทก.) ความยาว 70.00 เมตร สามารถระบายน้ำในรอบ 500 ปี 259.50 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2568 – 2570
- งานก่อสร้างถนนทดแทนน้ำท่วมอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง ความยาว 1,458.138 เมตร งานสะพาน ค.ส.ล ความยาว 100.00 เมตร ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2569 – 2570
- งานรื้อถอนฝายห้วยบ่อส้ม ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2569
- งานระบบชลประทาน ระยะเวลาดำเนินการ ปี พ.ศ. 2570 – 2580

กระบวนการจัดหาที่ดิน ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินทั้งโครงการ และได้จัดทำบัญชีส่งให้ส่วนกรรมสิทธิ์และที่ดินตรวจสอบความถูกต้อง มีบัญชีพร้อมจ่ายทั้งโครงการ จำนวน 208 แปลง 202 ราย

เนื้อที่ 1,456-0-46 ไร่ โดยคณะกรรมการฯ ลงนามเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว และเสนอกรมอนุมัติจ่ายค่าที่ดิน ค่าชดเชยฯ เริ่มในปี พ.ศ. 2567 วงเงิน 150,000,000 บาท

การขอใช้พื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดของโครงการ จำนวน 1,713-2-33 ไร่ แบ่งเป็น 2 พื้นที่ ได้แก่

1. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ลาวฝั่งซ้าย จำนวน 1,612-1-8 ไร่ แบ่งเป็น

- ป่าสงวนแห่งชาติ (โซน C) 864-3-41 ไร่ ป่าสงวนแห่งชาติ (โซน E) 730-1-71 ไร่ เป็นพื้นที่ทับซ้อนแปลงปลูกป่าปี พ.ศ. 2538 ของโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ FPT 30/6 จำนวน 86 ไร่ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566 กรมป่าไม้ ได้ออกประกาศ (ป.ส. 19-1) ขอใช้พื้นที่โครงการที่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติ แม่ลาวฝั่งซ้าย 1,595-1-12 ไร่ กำหนดให้กรมชลประทาน ใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนฯ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง โดยกำหนดระยะเวลาจนกว่าจะหมดความจำเป็น โดยให้กรมชลประทาน ปฏิบัติตามเงื่อนไขรวม 20 ข้อ

- ป่าสงวนแห่งชาติ (โซน C) 16-3-96 ไร่ (พื้นที่ถนนทดแทนน้ำท่วม) อยู่ระหว่างการตรวจสอบสภาพป่า

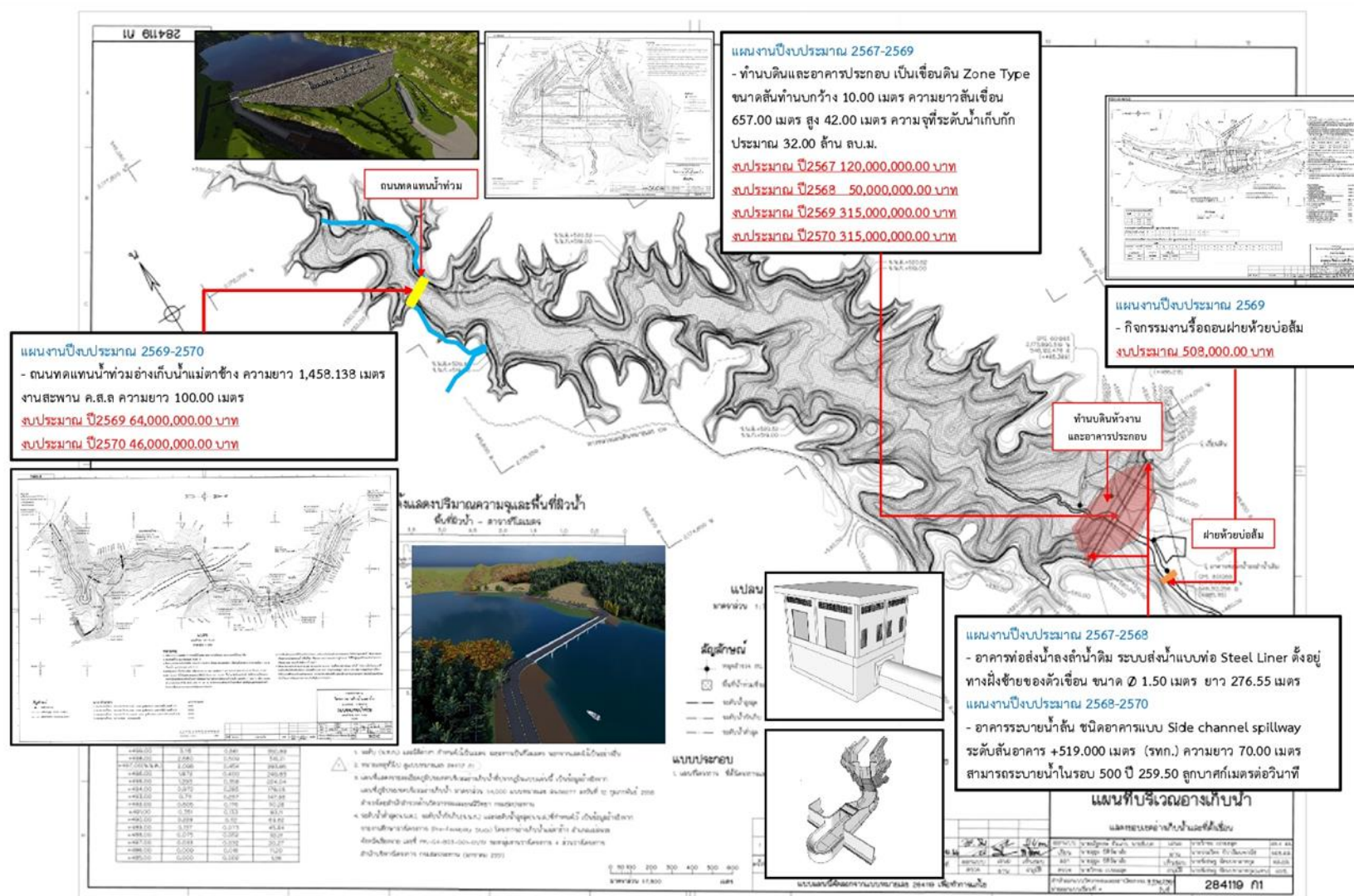
2. พื้นที่ป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าแม่ลาว 101-1-25 ไร่ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566 กรมป่าไม้ ได้มีหนังสือแจ้งให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ออกใบอนุญาตตามแบบ ป.84-3 ให้กรมชลประทาน ใช้พื้นที่ป่า ตามมติคณะรัฐมนตรี เนื้อที่ 101-1-25 ไร่ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง โดยกำหนดระยะเวลาจนกว่าจะหมดความจำเป็น โดยให้กรมชลประทาน ปฏิบัติตามเงื่อนไขรวม 18 ข้อ

1.6 ความก้าวหน้าการก่อสร้าง

กรมชลประทานลงนามในสัญญาจ้างเหมาโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด พินิจอุตรก่อสร้าง เป็นผู้รับจ้างก่อสร้าง ตามสัญญาเลขที่ กจ.24/2567 (สพด.) ระยะเวลาก่อสร้าง 1,080 วัน ระยะเวลาปฏิบัติงานตามสัญญา ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2567 ถึง วันที่ 25 กันยายน 2570

ตารางที่ 1.5-1 รายละเอียดแผนงานก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย

ลำดับ	รายละเอียดงาน	แผนงานก่อสร้าง													
		2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577	2578	2579	2580
1	งานก่อสร้างทำนบกั้นและอาคารประกอบ														
2	งานก่อสร้างอาคารท่อน้ำลงลำน้ำเดิม														
3	งานก่อสร้างอาคารระบายน้ำสัน														
4	งานก่อสร้างถนนทดแทนน้ำท่วม														
5	งานรื้อถอนฝายห้วยบ่อส้ม														
6	งานระบบชลประทาน														
7	แผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (แผน EIMP)														

รูปที่ 1.5-1 แผนงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย

1.7 ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะก่อสร้าง

1.7.1 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

- 1) **สภาพภูมิประเทศ** สภาพภูมิประเทศเดิมถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่โล่ง เพื่อเตรียมการก่อสร้าง จำนวน 1,630 ไร่ เป็นพื้นที่ห้วยงาน 255 ไร่ และพื้นที่อ่างเก็บน้ำ 1,375 ไร่
- 2) **ลักษณะภูมิอากาศ** มีผลกระทบจากการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองที่เกิดจากการขนส่งวัสดุก่อสร้าง กิจกรรมการปรับหน้าดินและขุดเจาะหินบริเวณอาคารระบายน้ำล้น
- 3) **ทรัพยากรดิน** การเปิดพื้นที่โล่งโดยไม่มีสิ่งปกคลุมดิน เป็นการเพิ่มโอกาสในการเกิดการชะล้างพังทลายของดินได้มากยิ่งขึ้น
- 4) **ธรณีวิทยาและแผ่นดินไหว** พื้นที่โครงการอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับความรุนแรงจากแผ่นดินไหวเขต 2 ขเขื่อนแม่ตาช้างตั้งอยู่ใกล้แนวรอยเลื่อนย่อยแม่เจดีย์หลวงประมาณ 8 กิโลเมตร ค่าความเร่งที่ประเมินได้จากสมการของ (NGA-west 2 Model) ได้ 0.268g ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหาย หากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่มีความรุนแรง
- 5) **วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างเขื่อน** กิจกรรมการขนส่งหินและทราย ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวน และการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับคนในชุมชนได้
- 6) **เสียงและความสั่นสะเทือน** กิจกรรมการก่อสร้างห้วยงานเขื่อน เช่น การขุดเปิดหน้าดิน การปรับปรุงฐานราก จากการประเมิน พบว่า ระดับเสียงที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- 7) **ตะกอนและการกัดเซาะ** เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้สูง และอาจมีการตกทับถมของตะกอนดินบางส่วนในลำน้ำแม่ตาช้าง
- 8) **อุทกวิทยาน้ำผิวดิน** การทำ Coffor Dam จะทำให้ทิศทางการไหลของน้ำไม่ไหลตามธรรมชาติ
- 9) **คุณภาพน้ำผิวดิน** เกิดการปนเปื้อนของตะกอนความขุ่นลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้คุณภาพน้ำด้อยลงสำหรับการอุปโภคและบริโภคชั่วคราว
- 10) **พื้นที่ชุ่มน้ำ** การก่อสร้างทำให้น้ำในห้วยแม่ตาช้างขุ่นมากขึ้น มีผลต่อสิ่งมีชีวิตในน้ำ

1.7.2 ทรัพยากรชีวภาพ

- 1) **ป่าไม้** การก่อสร้างทำให้พื้นที่ที่ยังมีสภาพเป็นป่าไม้จำนวน 99 ไร่ และป่าไผ่ถูกทำลายหรือหมดสภาพลง มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมีผลกระทบต่อการย้ายถิ่น พฤติกรรม การดำรงชีวิตและรูปแบบการเกษตร
- 2) **สถานภาพการบุกรุกทำลายป่า** สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันในพื้นที่อ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 85.75 ของพื้นที่อ่างเก็บน้ำ มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเบญจพรรณที่มีสภาพเป็นที่ราบริมฝั่งลำห้วยแม่ตาช้างเพื่อทำการเกษตร มีเพียงบางส่วนที่ยังคงสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 99 ไร่ มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง พื้นที่ป่าที่พบโดยส่วนใหญ่มีสภาพภูมิประเทศค่อนข้างลาดชัน ดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีสภาพไม่เหมาะสมแก่การปลูกพืชเกษตร ปัจจุบันยังคงพบมีการลักลอบเข้าตัดไม้ประปรายเพื่อนำเนื้อไม้ไปใช้ประโยชน์ในครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีราษฎรในพื้นที่โครงการ ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ จึงได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชน และมีการเฝ้าดูแลจากเจ้าหน้าที่

ปกครองในท้องถิ่นเป็นอย่างดี ดังนั้น แนวโน้มของการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตรจึงมีแนวโน้มลดความรุนแรงลง

3) ทรัพยากรสัตว์ป่า การก่อสร้างห้วยงานเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ต้องมีการตัดฟันและแผ้วถางต้นไม้เป็นการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ป่าไปอย่างถาวร แต่สัตว์ป่าที่สำรวจพบในพื้นที่จะเป็นกลุ่มที่สามารถปรับตัวได้จากกิจกรรมการรบกวนของมนุษย์ และสามารถเคลื่อนย้ายไปอยู่อาศัยและหากินในพื้นที่ป่าไม้บริเวณเหนือระดับน้ำเก็บกัก ซึ่งมีสภาพนิเวศเดียวกัน

4) ระบบนิเวศวิทยาทางน้ำ มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและมีผลต่อนิเวศทางน้ำ กิจกรรมการก่อสร้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำผิวดิน โดยเฉพาะเรื่องตะกอนและความขุ่น รวมทั้งน้ำเสียและขยะจากคนงานก่อสร้าง มีผลกระทบทำให้ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

1.7.3 คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

1) การเกษตร พื้นที่เกษตรในอ่างเก็บน้ำเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่โล่งเพื่อเตรียมการสำหรับเก็บกักน้ำ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงชนิดและรูปแบบการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ชลประทาน ไม่มีการเปลี่ยนแปลงชนิดและรูปแบบการเลี้ยงสัตว์

2) การชลประทาน กิจกรรมการก่อสร้างห้วยงานเขื่อน ในระหว่างก่อสร้างมีการก่อสร้างทางผันน้ำลงลำน้ำเดิม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการใช้น้ำเพื่อการเกษตรปัจจุบันแต่อย่างใด แต่กิจกรรมระหว่างก่อสร้างอาจทำให้เศษดินและหินตกลงไปในลำน้ำ ทำให้ลำน้ำตื้นเขินและกีดขวางการไหลน้ำ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการส่งน้ำชลประทาน สำหรับระบบชลประทานของฝายห้วยบ่อส้มและฝายหลวง จะมีการปรับปรุงระบบเหมืองดินเป็นเหมืองตาดคอนกรีตรูปตัวยู ความยาว 13.47 กิโลเมตร ช่วงก่อสร้างระบบปรับปรุงเหมืองฝายจะมีการขุดดินและกลบดิน เพื่อปรับสภาพให้เรียบร้อย ซึ่งกิจกรรมการปรับปรุงระบบเหมืองส่งน้ำเดิม จะดำเนินในช่วงฤดูแล้ง ดังนั้นการใช้น้ำสำหรับการเกษตรจะไม่สามารถทำได้ ถึงแม้ว่าผลกระทบเกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ ประมาณ 3-4 เดือนเท่านั้น แต่จากข้อมูลการปลูกพืชฤดูแล้งของฝายห้วยบ่อส้มและฝายหลวงในปัจจุบัน เกษตรกรเพาะปลูกข้าวนาปรังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 48.17 และ 58.95 ของพื้นที่ชลประทานทั้งหมด

3) การระบายน้ำและบรรเทาน้ำท่วม การก่อสร้างเขื่อนปิดกั้นลำน้ำเดิมของลำน้ำแม่ตาช้าง ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของลำน้ำชั่วคราว แต่อย่างไรก็ดี ปริมาณน้ำที่ไหลในลำน้ำแม่ตาช้างในฤดูน้ำหลากจะยังคงมีสภาพเหมือนเดิม เช่นเดียวกับก่อนมีโครงการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการผันน้ำในช่วงระยะเวลาก่อสร้างตัวเขื่อนและองค์ประกอบ การวางแผนก่อสร้างต้องมีการก่อสร้างท่อผันน้ำที่วางอยู่บริเวณฐานเขื่อนก่อน แล้วจึงก่อสร้างตัวเขื่อน ถ้ามีปริมาณน้ำหลากเข้ามาช่วงก่อสร้าง ก็จะสามารถระบายผ่านท่อผันน้ำได้

4) ประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- กิจกรรมการก่อสร้างอาจทำให้เกิดตะกอน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำ ประกอบกับพื้นที่ทำยน้ำ ไม่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแต่อย่างใด

- อาจมีการจับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือผิดกฎหมายก่อให้เกิดผลกระทบต่อพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ ทำให้ลดจำนวนหรือสูญหายไปจากแหล่งน้ำได้

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน การสูญเสียการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ห้วยงาน อ่างเก็บน้ำ และแนวท่อส่งน้ำของโครงการ จำนวน 1,441 ไร่ ถึงแม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ชลประทานของโครงการ จำนวน 12,685 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 10 ของพื้นที่ชลประทาน แต่อย่างไรก็ตามเป็นการสูญเสียการใช้ประโยชน์ที่ดินไปอย่างถาวร

6) การใช้ประโยชน์จากป่า สูญเสียการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่า ทั้งในรูปของเนื้อไม้ เชื้อเพลิง พืชอาหารและสมุนไพร

7) การคมนาคมขนส่ง

- การขนส่งวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างทำให้ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นเล็กน้อย
- การก่อสร้างแนวท่อส่งน้ำฝั่งขวาและฝั่งซ้ายที่จะดำเนินการวางท่อส่งน้ำตามแนวนอนในบางช่วงจะทำให้เกิดขวางการจราจร
- การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำจะทำให้หน้าท่วมถนนใช้เดินทางไปยัง หมู่ 18 บ้านแม่ตาช้างจะทำให้ประชาชนที่ใช้เส้นทางดังกล่าวไม่สามารถสัญจรไป-มาได้

8) การจัดการลุ่มน้ำ พื้นที่ก่อสร้างห้วยงานอ่างเก็บน้ำและองค์ประกอบของโครงการ จำนวน 230 ไร่ อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น 2 จัดเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งอยู่ในบริเวณที่มีความลาดชันสูง มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง กิจกรรมการแผ้วถาง และเก็บริบสุ่มเผาในบริเวณห้วยงาน อ่างเก็บน้ำ และพื้นที่ก่อสร้างองค์ประกอบของโครงการจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งปกคลุมดินจากพื้นที่ป่าเบญจพรรณ เต็งรัง และไม้ผล-ไม้ยืนต้น ไปเป็นพื้นที่โล่งเตรียมการสำหรับกักเก็บน้ำ ซึ่งเป็นการรบกวนดินและเมื่อมีการกัดเซาะหน้าดิน (detached soil) โดยฝนเป็นตัวการจะทำให้ดินง่ายต่อการชะล้างพังทลาย รวมทั้งการที่พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ไปเป็นอ่างเก็บน้ำนั้น ไม่สอดคล้องกับมาตรการการใช้ที่ดินลุ่มน้ำภาคเหนือที่ควรสงวนไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร จึงเป็นผลกระทบในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่าจะมีพื้นที่เพียง 230 ไร่ ก็ตาม

1.7.4 คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

1) สภาพเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้น
- การสูญเสียที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย จำนวน 152 ครัวเรือน
- คนในชุมชนได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากฝุ่นละอองและเสียงดังจากกิจกรรมการก่อสร้าง

2) การขัดแย้งทรัพย์สิน ผู้ที่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ จำนวน 152 ครัวเรือน ประกอบด้วย มีที่ดินทำกินในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ จำนวน 1,566 ไร่ จะไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวได้ ทำให้ต้องเสียโอกาสในการพัฒนาที่ดิน

3) การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ สุนทรียภาพ มีผลกระทบด้านสุนทรียภาพและมุมมองทางสายตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุมมองจากบริเวณฝายห้วยบ่อส้มและชุมชนหมู่ 14 บ้านใหม่เจริญ รวมทั้งมุมมองจากทางหลวงหมายเลข 109 ที่มองมายังห้วยงานเขื่อน จะทำให้เห็นเป็นทิวทัศน์ขนาดใหญ่

4) สิ่งคุกคามทางสุขภาพจิต ผลกระทบต่อสุขภาพจิตของครัวเรือนผู้ที่ได้รับผลกระทบ การพัฒนาโครงการฯ ใช้พื้นที่ในการก่อสร้างห้วยงานและอ่างเก็บน้ำ จำนวน 1,630 ไร่ มีประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรจำนวน 1,409 ไร่ และผู้ได้รับผลกระทบจำนวน 152 ราย ซึ่งผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าวต้องสูญเสีย

ที่ดินทำกินไปอย่างถาวรทำให้ผู้ได้รับผลกระทบอาจเกิดความเครียด ความวิตกกังวล ไม่สบายใจ นอนไม่หลับ เป็นสิ่งที่คุกคามจิตใจหรืออาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จะส่งผลให้สภาวะสมดุลของร่างกายและจิตใจเสียไปในเรื่องราคาชุดเซททรัพย์สิน ค่าไม้ผล ไม้ยืนต้น และสิ่งปลูกสร้างในการหาที่ดินทำกินแห่งใหม่ ซึ่งความวิตกกังวลดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพจิต จากการประเมินระดับความเครียดของกลุ่มตัวอย่างผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นและไม่รู้สึกเครียด แต่มีบางส่วนจำนวนไม่มากที่เครียดปานกลาง มาก และมากที่สุด

1.8 แผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เริ่มก่อสร้างโครงการ (ปีที่ 1) จนถึงระยะดำเนินการ (ปีที่ 14) แสดงดังตารางที่ 1.8-1

ตารางที่ 1.8-1 รายละเอียดของแผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงใหม่

แผน		ปีที่ดำเนินการ														หน่วยงานรับผิดชอบ
		ระยะก่อสร้าง				ระยะดำเนินการ										
		2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577	2578	2579	2580	
1.	แผนปฏิบัติการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม															
1)	แผนการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจด้านการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม															กรมชลประทาน
2)	แผนการจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน*															กรมชลประทาน
3)	แผนการป้องกัน แก้ไข ผลกระทบด้านคมนาคม*															กรมชลประทาน
4)	แผนการทำให้ไม่ออกจากพื้นที่โครงการ															องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) ร่วมกับกรมป่าไม้
5)	แผนปลูกป่าทดแทนและดูแลอย่างต่อเนื่อง															กรมป่าไม้
6)	แผนการป้องกันการพังทลายของดิน*															กรมชลประทาน
7)	แผนการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ปลูกหญ้าแฝก และปลูกไม้เพื่อฟื้นฟูปะบบนิเวศต้นน้ำ															กรมอุทยานฯ ร่วมกับกรมป่าไม้
8)	แผนการฟื้นฟูและจัดภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่โครงการเพื่อการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว															กรมชลประทาน
9)	แผนการบริหารการใช้น้ำและองค์กรกลุ่มผู้ใช้น้ำ															กรมชลประทาน
10)	แผนการป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดินและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน															กรมพัฒนาที่ดิน
11)	แผนส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต															กรมชลประทาน ร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน
12)	แผนการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร															กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับกรมวิชาการเกษตร
13)	แผนการพัฒนาและส่งเสริมการทำการเกษตร (เกษตรที่สูง)															กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
14)	แผนการส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่โครงการ															กรมประมง
2.	แผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม															
1)	แผนการติดตามตรวจสอบด้านสภาพภูมิอากาศและอุตุนิยมวิทยา															กรมชลประทาน
2)	แผนการติดตามตรวจสอบด้านอุทกวิทยาน้ำผิวดิน															กรมชลประทาน
3)	แผนการติดตามตรวจสอบด้านการตกตะกอน															กรมชลประทาน
4)	แผนการติดตามตรวจสอบด้านคุณภาพน้ำผิวดิน															กรมชลประทาน
5)	แผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน															กรมชลประทาน
6)	แผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพดินและระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน															กรมพัฒนาที่ดิน
7)	แผนการติดตามตรวจสอบนิเวศทางน้ำและการประมง															กรมประมง
8)	แผนการติดตามตรวจสอบด้านการใช้น้ำ															กรมชลประทาน
9)	แผนการติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจและสังคม															กรมชลประทาน ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
10)	แผนการติดตามและเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และการเฝ้าระวังความเสี่ยงจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร															สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
11)	แผนการติดตามและเฝ้าระวังด้านโรคติดต่อฯโดยแมลงและจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน															กรมควบคุมโรค
12)	แผนการติดตามการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมผลกระทบต่อสุขภาพด้านโรคหนองพยาธิ															กรมควบคุมโรค
13)	แผนการติดตามการปฏิบัติการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม															กรมชลประทาน

แผนการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

* งบประมาณตามแผนนี้รวมอยู่ในงบประมาณก่อสร้างโครงการ